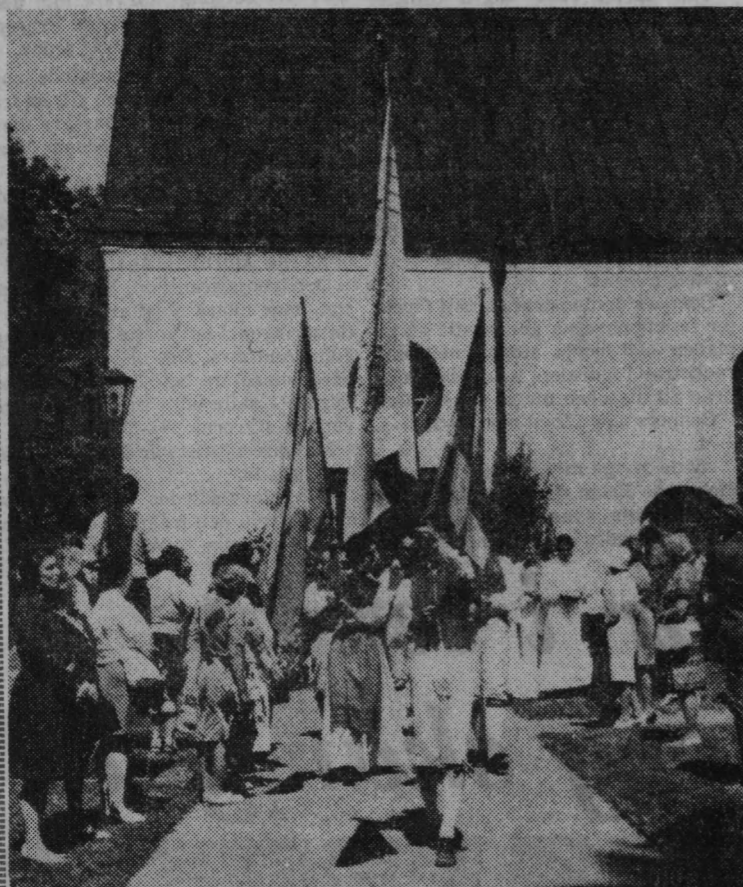

Som en fläkt från forna dagar när spelmansförbundet 50-årsjubilerade

Med fanborg i spetsen tågade stämmodeltagarna till och från gudstjänsten i Lilla Malma kyrka.

MALMKÖPING: Det drog som en fläkt från forna dagar genom Malmköping, när Södermanlands Spelmansförbund på söndagen firade sitt 50-årsjubileum där — just på den ort som var platsen för bildandet år 1925. En enda av dem som var med redan då fanns på plats också denna gång, nämligen spelmansveteranen Gustaf Wetter; Sigge Axelsson i Flodafors är den andre som fortfarande finns i livet.

Själva stämman var förlagd till Malmaheden, idrottsplatsen i Malmköping, där cirka 1500 personer mött upp för att njuta av en väl genomförd, färgsprakande folkfest. Från Tingshuset drog deltagarna i ett långt festtåg till idrottsplatsen med spelmannen Sören Olsson och förridarna, systrarna Karin och Lena Lundin på sina fjordingar, i spetsen.

Sörmländska Ungdomsringen hedrade genom sin ordförande Bo Björkman Gustaf Wetter genom att utnämna honom till sin första hedersmedlem, medan fru Millis Wetter fick en vacker blomsterbukett som tack för sitt arbete. Spelmansförbundet erhöll en penninggåva, och såväl Bo Björkman som Gustaf

Wetter uttalade en förhoppning om en snar sammanslagning av de två organisationerna, som sedan många år haft ett intimt samarbete.

Färöiska sånger

Ett säreget inslag i festligheterna bestod Birgitta Hylin, Stockholm, med genom att sjunga färöiska melodier och leda några danser med färöiskt ursprung.

Under förmiddagen hölls högmässa i folkton i Lilla Malma kyrka, som var till trängsel fylld. Både Malma-bygdens spelmanslag och kyrkokören medverkade — predikan hölls av kyrkoherde Lars Palmgren, och vid orgeln tjänstgjorde kantor Arne Dahlquist. Det var en mycket vacker och

stämningsfull högtidsstund i den midsommarsmyckade gamla helgedomen.

Gubbstötstävling

I en sk gubbstötstävling (danstävling) segrade medlemmarna i Malma-bygdens folkdanslag, Ragnar Berg och Inga Blomkvist. Tävlingen gick av stapeln i Folkets Park på söndagsmorgonen, dit man för övrigt inbjudit alla dansintresserade såväl på lördagskvällen som på söndagen.

Ärtsoppa från fältkök

Gatudans, utspisning med ärtsoppa, tillagad i fältkök på Malmaheden, samt underhållning vid Hembygdsgården fanns även med på programmet.

Kyrkan var till trängsel fylld vid söndagens högmässa i folkton.

Makarna Gustaf och Millis Wetter uppvaktades av ungdomsringens ordförande i länet, Bo Björkman.

Allmusik och alldans på Malmköpings gator

Sveriges äldsta spelmansförbund — det i Sörmland — firade sina 50 år på söndagen i födelseorten Malmköping. Allmusik och alldans blev det på gator och torg och vid själva jubileumsstämman inne på idrottsplatsen. Där samlades omkring 1500 personer till ett rikt program med många inslag.

Gustaf Wetter blev vid jubiléet den förste hedersmedlemmen i Sörmländska ungdomsringen. Han har tecknat upp 603 låtar och det är musik som dansarna också får nytta och glädje av. Dansernas officiella gratulation var för övrigt en penningssumma avsedd för fortsatt upptecknande av folkmusik i vårt län.

SE SID 20

Heder åt Gustaf!

SÖDERTALJE (LT). Aktiv under Södermanlands Spelmansförbunds alla 50 jubileumsår har Gustaf Wetter, Katrineholm, varit. Många år var han förbundets lika kunnige, som entusiasmerande ordförande. Otaliga är de gammalsörmländska låtar som räddats till eftervärlden genom Gustaf Wetters uppteckningar — som redan blivit smått klassiska!

I nära 60 år har Wetter spelat upp till folkdans. Sin bana som spelman inledde han redan som tonåring...

● I samband med Spelmansförbundets 50-årsjubileum har

Gustaf Wetter kallats till Sörmländska Ungdomsringens förste hedersmedlem! Den fina utmärkelsen har denne folkmusikalske nestor fått "på grund av sina värdefulla insatser inom sörmländsk, folklig kultur".

K. K. 17.6.1975

Landets allra äldsta spelmansorganisation firar 50-årsjubileum

Spelmansstämmor och muskfester avlöser varandra över hela landet. Aldrig tidigare har antalet folkmusikevenemang varit så stort som denna sommar. Även det sörmländska folkmusikutbudet slår i år nya rekord.

En av anledningarna till att antalet stämmor i år blivit nio i stället för de normala 3-4 är att Södermanlands Spelmansförbund i år firar sitt femtioårsjubileum. Eftersom förbundet är landets äldsta folkmusikorganisation är det något av jubileum för hela den svenska spelmanströrelsen.

Det var på midsommardagen 1925 på det av Svenska Ungdomsringen anordnade midsommartinget i Malmköping, som ett trettioårigt sörmländskt spelmannabildade Södermanlands Spelmansförbund. Initiativtagaren var tillämningsmannen vid Riksmuseet, sörmlänningen Ernst Granhammar och förbundets förste ordförande blev Seth Karlsson, Strängsjö.

Av de första medlemmarna 1925 finns idag endast två kvar i livet: Gustaf Wetter, Katrineholm och C G Axelsson, Floda förs. Båda var aktiva i den första styrelsen, Axelsson som v. ordförande och Wetter som sekreterare.

C G Axelsson är sedan flera år rullstolsbunden men har detta handikapp till trots ändå deltagit i flera stämmor de senaste åren.

Gustaf Wetter, spelmansförbundets grand-old-man, var under närmare 30 år förbundets initiativrike ordförande och är fortfarande, efter 50 år, en aktiv styrelseledamot.

FÖRSTA FÖRSÖKET

Det första försöket att samla de sörmländska spelmännen i en organisation togs redan 1922, även då vid en midsommarmfest med spelmansstämma i Malmköping. Från den stämman har C G Axelsson lämnat följande skildring:

För första gången hade Sörmlands spelmän mangrant träffats. Och hur det spelades i Gamla gästgivaregården, lägerhyddor och andra inkvarteringsplatser för spelmän. Och vilka olika och intressanta typer. Där var en spelman med en egenhändigt tillverkad fiol, som han dagen till ära omlackerat med syndetlkon. Med påföljd att när under spelmannens defilerings en liten regnskur öst ner, så blev hans fiol som ett flugpapper. Men han hade stålsträngar stämda högt, högt över a, så hans fiol klingade synnerligen hörbart ändå.

En annan spelman saknade fiollåda men hade en passabel väska. I den ville fiolen emellertid inte gå ner, den var för lång.

Spelmannen visste dock råd. Han sågade bort ett stycke om cirka 10 cm mitt på fiolen och limmade sedan ihop de båda fioländarna. F-hålen försvann visserligen jämte större delen av ljudet och utseendet blev minst sagt konstigt. Men spelmannen var ändå lycklig och stolt

Gustaf Wetter, Katrineholm, var redan med i den första styrelsen, som konstituerade sig 1925.

över operationen, ty nu gick fiolen ner i väskan.

SAMLADE

Efter uppspelningarna samlades spelmännen till överläggning och man beslöt enhälligt att bilda ett sörmländskt spelmansförbund. En interimstyrelse valdes men bestod uppenbarligen inte av tillräckligt driftiga personer, ty den sammankallades aldrig.

Nästföljande stämman ägde rum 1924 men denna samlade endast fyra spelmän varför det dröjde till 1925 innan spelmännen äntligen fick sin samlade organisation.

STADIGT ÖKANDE

Under de gångna femtio åren har Södermanlands Spelmansförbunds verksamhet och medlemsantal stadigt ökat. Idag har förbundet mer än 500 medlemmar och det är ett antal som ökar snabbt, 75-100 nya medlemmar söker sig varje år till organisationen.

Verksamheten spänner över ett brett område:

Uppteckning och inspelning av levande tradition.

Sökning efter sörmländskt material på olika arkiv.

Utgivningsverksamhet.

Kurser av olika slag.

Stämmor och träffar.

TVA STÄMMOR

Under midsommarmhelgen ordnas två stämmor i Sörmland. Som vanligt blir det stämman i Julita på mid-

sommardagen och dagen därefter fortsätter begivenheterna med en stämman i Malmköping.

På båda ställena blir det givetvis massor med spelmansmusik, huvudsakligen sörmländsk men med inslag av gästande spelmän från andra håll.

Julitastämman äger i år rum i Hästagen och Malmköpingsstämman är huvudsakligen förlagd till Idrottsplatsen.

Samarbetet mellan spelmän och dansare är som vanligt gott vilket särskilt märks på Malmköpingsstämman som blir en kombinerad spel- och danstillställning med många medverkande.

PROTEST

Som en liten protest mot alla stora danstävlingar i hambo, schottis, polka o.s.v. runt om i landet ordnas i Malmköping ÖPPNA MALMKÖPINGSMASTERSKAP I GUBBSTÖT.

Gubbstöt är den sörmländska benämningen på hambopolkett. Lekfullheten i tävlingen sätts i förgrunden. Rätt att ändra reglerna under tävlingens gång förbehålls både arrangörerna, dvs Malmabygdens dansare och spelmän, som domarna Irene och Henry Sjöberg.

Dansen kan närmast liknas vid den vanliga parvisa mazurkan eller den springande vals, som äldre personer ofta dansar.

DAGS IGEN

Efter midsommarens stämmor blir det en tids vila för de sörmländska spelmännen och dansarna. I augusti är det dock dags igen. 2 augusti blir det spelmansstämma i Nynäshamn, 17 augusti i Katrineholm, 24 augusti i Turinge och som sista evenemang för sommaren en kombinerad stämman och träff i Hyltinge Hembygdsgränd i Sparreholm den 6 september.